

Fund af *Geomyza subnigra* Drake 1992 (Diptera, Opomyzidae) – ny for den danske fauna

Records of *Geomyza subnigra* Drake 1992 –
a new addition to the Danish fauna

Walther Gritsch

Geomyza subnigra Drake is recorded from the Danish fauna for the first time. This brings the total number of reliably documented species in the genus *Geomyza* Fallén to eight in Denmark.

The first specimen (1♀) was collected on January 22, 2015, in an abandoned gravel pit near the town Næstved on the southern part of the island Zealand. Further specimens (1♂ 2♀) were found nearby on February 8. A single male specimen was collected on February 10 from the shunting-terrain in the vicinity of Copenhagen Central Station. Subsequently 2♀ were found on the tiny island Enø off the coast of Zealand on February 24.

The present evidence seems to suggest that the species is widespread and fairly common.

Walther Gritsch, Natalie Zahles Vej 7, DK-2450. E-mail: wgritsch@gmail.com

Slægten *Geomyza* i den lille akalyprate fluefamilie Opomyzidae (dansk: græsfluer) blev i forbindelse med udarbejdelsen af »A preliminary list of the Diptera of Denmark« opgjort til at omfatte syv arter – med en ottende som potentiel baseret på artens udbredelse i vore nabolande. Med fundet af *Geomyza subnigra* er antallet nu oppe på otte bekræftede arter. Den potentielle lader stadigvæk vente på sig.

Som navnet antyder, er græsfluerne knyttet til græsser (Poaceae), hvor larverne angriber hjerteskuddet. De voksne insekter er for det meste talrige og kan nemt ketsjes fra forår til sent efterår på egnede lokaliteter. De almindeligste danske arter er *Opomyza florum* og *Geomyza tripunctata*.

Den danske opomyzide-fauna har ikke været genstand for nogen særbehandling i tidens løb, men alle danske arter kan bestemmes ved hjælp af C. Martin Drakes revision af de britiske arter fra 1993.

I løbet af efteråret 2014 og vinteren 2014/2015 blev der en del gange i flueforummet på netportalen Fugleognatur.dk spurgt til identiteten af en *Geomyza sp.*, der var fundet ved sigtning af visne blade eller rystet ud af græstuer. I disse tilfælde forelå der kun dokumentation i form af billeder, så det var ikke før det lykkedes Fugleognatur-brugeren Finn Krone at tage et belægseksemplar (Fig. 1), at en egentlig bestemmelse kunne foretages.

Individet var en hun, hvilket i første omgang gav anledning til en del forvirring. Dette skyldtes, at Drake (1993) i sin revision af de britiske Opomyzidae har aftegnet den karakteristiske 8. sternit forkert, idet den todelte spids blev overset. Da jeg præparerede bagkroppen, sås 8. sternit at være tydeligt bifid. Senere har Drake (2013) rådet bod på misforståelsen.

Fig. 1. *Geomyza subnigra*, habitus af hun. Foto: Finn Krone.

Fig. 1. *Geomyza subnigra*, habitus of female. Photo: Finn Krone.

Fig. 2. *Geomyza subnigra*, højre vinge. Læg mærke til den formørkede subcostalcelle inderst ved vingeroden. Den habituelt lignende *Geomyza breviseta* har klar subcostalcelle. Foto: Walther Gritsch.

Fig. 2. *Geomyza subnigra*, right wing. Note the darkened subcostal cell at wing base. The habitually similar *Geomyza breviseta* has a clear subcostal cell. Photo: Walther Gritsch.

Geomyza subnigra hører til gruppen af arter med svag eller ingen skygning på vingens tværårer, stor apikalplet (Fig. 2) og mørktfarvet thorax og mesonotum med 1+2 dorso-centralbørster. Disse træk har den tilfælles kun med *Geomyza breviseta*, som dog endnu ikke er fundet hos os. De to arter kan imidlertid let adskilles på formen på genitalierne. For hunnens vedkommende 8. sternit (Fig. 3), og for hannens surstyli og cerci (Fig. 4).

Lokaliteten for det første dokumenterede danske fund af *Geomyza subnigra* er Mogenstrup Gl. Grusgrav sydøst for Næstved. Området er præget af tidligere grusgravning, og dele deraf er nu fredet og udlagt til naturområde.

Foranlediget af succesen med en ny dansk art blev arten eftersøgt og fundet på den nærliggende lokalitet Egemose Huse, også denne gang af F. Krone. Senere er den fundet på jernbaneterrænet ved Dybbølsbro Station få minutter fra Hovedbanegården i København. Dette fund blev gjort af en anden Fugleognatur-bruger, Poul Ulrik.

Det formentlig første fund af *Geomyza subnigra* blev sandsynligvis gjort allerede i november 2014 på den lille ø Enø, men her bortkom belægseksemplaret. For at rette op på det besøgte F. Krone stedet igen i februar 2015, og genfandt arten i to eksemplarer.

Geomyza subnigra Drake. DENMARK - SZ: PG81, Mogenstrup Gl. Grusgrav 1♀, 22.i.2015 (leg. F. Krone); SZ: PG82, Egemose Huse 1♂ 2♀, 8.ii.2015 (leg. F. Krone); NEZ: UB47, Dybbølsbro 1♂, 10.ii.2015 (leg. P. Ulrik); SZ: PG61, Enø 2♀ 24.ii.2015 (leg. F. Krone).

Alle fund opbevares i forfatterens samling.

Diskussion

Potentialet for at finde nye arter for den danske fauna indenfor Diptera synes på det nærmeste at være udtømmeligt. Dette gælder vel at mærke ikke kun for almindeligt anerkendt svære familier som f.eks. Cecidomyiidae (galmyg) og Phoridae (pukkelfluer), men også for mere iøjnefaldende familier med færre arter. Få er velundersøgt, så der er altid en mulighed for at finde nye arter, bare man leder.

Hvis funddata for de fem indsamlede eksemplarer af *Geomyza subnigra* ellers er repræsentative for artens fænologi, peger det på mulighederne for at gøre interessante fund udenfor den normale feltsæson. I januar og februar har de fleste samlere for længst pakket udstyret væk og venter på bedre tider. Her er værdien af en netportal som Fugleog-natur.dk svær at overvurdere. I de forløbne ti år har et stort antal ivrige amatører med sans for kratluskeri og småkravl fundet nye eller oversete arter bl.a. ved at være aktive hele året.

Forekomsten af en art som *Geomyza subnigra* er næppe resultatet af en nylig indvandring, al den stund den kendes fra Storbritannien, Tyskland og Nederlandene, hvorfor den sagtens også ville kunne have en udbredelse i Danmark. Græsfluer er ikke i udpræ-

Fig. 3. *Geomyza subnigra*, hunnens 8. sternit (subgenitalplade). Sternitten er karakteristisk gaffeldelt i enden. Gafflens to grene er i forskellig grad tandet. Et af de undersøgte individer havde helt glatte gaffelgrene. Foto: Walther Gritsch.

Fig. 3. *Geomyza subnigra*, female 8th sternite (subgenital plate). The sternite is characteristically bifid. The two prongs of the fork may have slightly irregular teeth. One specimen showed a completely smooth outline of both prongs. Photo: Walther Gritsch.

Fig. 4. *Geomyza subnigra*, hannens genitalier. Cerci og surstyli til venstre og falluskomplekset til højre. Foto: Walther Gritsch.

Fig. 4. *Geomyza subnigra*, male genitalia. Cerci and surstyli to the left and the phallic complex to the right. Photo: Walther Gritsch.

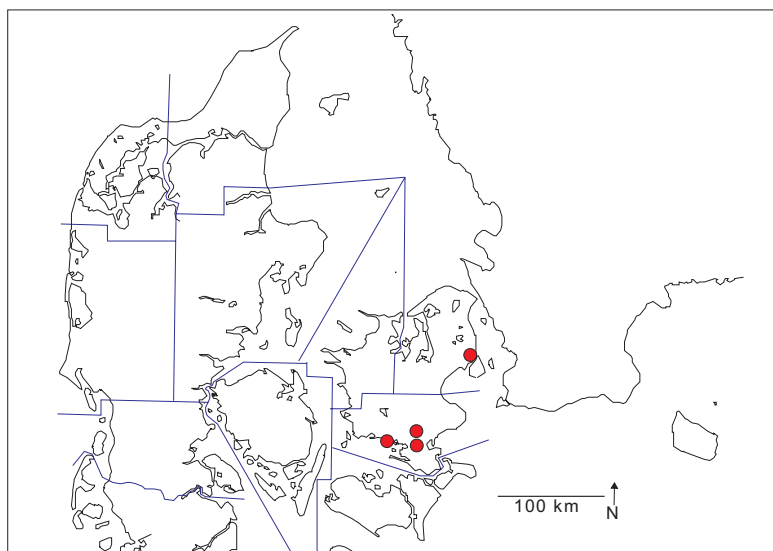

Fig.5. Kort over fund af *Geomyza subnigra* i Danmark.
 Fig. 5. Map showing records of *Geomyza subnigra* in Denmark.

get grad gode flyvere, og da de foretrækker at opholde sig nede i vegetationen, er deres spredningspotentiale ikke stort.

Enkelte arter er dog spredt langt udenfor deres oprindelige udbredelsesområder ved menneskets hjælp i form af eksport/import af halm o.lign., som kan indeholde larver.

I lighed med andre arter med skjult levevis kan *Geomyza subnigra* reelt have været her hele tiden, og det er kun tilfældigheder, der gør, at den nu kan skrives på listen over danske arter.

Taksigelser

Først og fremmest tak til Finn Krone og Poul Ulrik for at stille belægseksemplarer og foto til rådighed, men også til Paul Beuk og Jan-Willem van Zuijlen for litteratur og tilskyndelse til denne artikel.

Litteratur

- Brunel, E. 1998: 3.21. Family Opomyzidae. Contributions to a Manual of Palaearctic Diptera, Volume 3 Higher Brachycera, ss. 259-266.
- Czerny, L. 1928: 54c. Opomyzidae. Lindner, E: Die Fliegen der paläarktischen Region, Band VI Teil 1 1938, ss. 1-16.
- Drake, C.M. 1993: A review of the British Opomyzidae (Diptera). British Journal of Entomology and Natural History. Vol. 6 Part 4, ss. 158-176.
- Drake, C.M. 2013: The ovipositor of *Geomyza subnigra* Drake (Diptera, Opomyzidae). Dipterists Digest 20, ss. 1-2.
- Pape, T. & Beuk, P. 2013: Fauna Europaea: Opomyzidae. Fauna Europaea version 2.6.2 <http://www.faunaeur.org>
- Petersen, F.T. & R. Meier (eds.) 2001: A preliminary list of the Diptera of Denmark. - Steenstrupia 26 (2): 119-276.